

ضرورت کار در کمیسیون‌های پارلمانی و

چگونگی آغاز آن*

نویسنده: هیو فینستن**

ترجمه: مهناز ملکی معیری***

۷۰ پژوهشگر مرکز پژوهش‌های کتابخانه پارلمان کانادا در گروه‌های ۲ یا ۳ نفری با تخصص‌های چندرشته‌ای به ۴۴ کمیسیون و کمیته فرعی، نمایندگان منفرد و انجمن‌های پارلمانی خدمت می‌کنند و در انتشارات مرکز نیز مشارکت می‌نمایند. حضور پژوهشگران در کمیسیون به‌عنوان ناقلان حافظه سازمانی پارلمان موجب بارز شدن نقش مرکز پژوهش‌ها و وابستگی نمایندگان به دانش و تجربه آنان می‌شود. برای شروع کار در کمیسیون محتاج نیازسنجی و تجزیه و تحلیل راهبردی اهمیت آن کمیسیون در کل پارلمان، بررسی روش‌های مأموریت، حضور دائمی، و قرارداد با متخصصان خارج از مرکز برای کار در کمیسیون هستید. پژوهشگران در کمیسیون باید بی‌طرفی سیاسی خود را مطلقاً حفظ کنند و از رقابت با سایرین به‌ویژه دبیران کمیسیون پرهیز کنند. حفظ شأن مشاوره و پرهیز از نقش‌های اداری ضمن استقبال از نیروهای کمکی پژوهشی اهمیت دارد. در پایان، مهارت‌های الزامی پژوهشگری که در کمیسیون کار می‌کند با تکیه بر تجربه پژوهشگران کانادایی برشمرده می‌شود.

کلیدواژه‌ها: مرکز پژوهش‌های پارلمان کانادا، کمیسیون‌های پارلمان، پارلمان، پژوهش پارلمانی، خدمات پژوهشی، نیازهای اطلاعاتی، نمایندگان پارلمان

* متن سخنرانی «هیو فینستن» از مرکز پژوهش‌های کتابخانه پارلمان اتاوا کانادا در شصت و هشتمین کنفرانس سالانه ایفلا در اگوست ۲۰۰۲، اسلو.

"Working With Committees: Why do it and How to Start", Available online at: <http://www.ifla.org/IV/ifla68/papers/096-077e.pdf>

** Hugh Finsten

*** مدیر کتابخانه فارابی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛

E-mail: moaeri@majlis.ir

تاریخچه

«مرکز پژوهش‌های^۱ کتابخانه پارلمان کانادا» از آغاز تأسیس، وظیفه فعالیت در کمیسیون‌ها را به عهده داشت. در واقع نخستین رئیس مرکز در سال ۱۹۶۵ برای کمک به «کمیسیون تشکیلات و رویه‌ها»^۲ استخدام شد. در آن دوران اختیارات کمیسیون‌ها محدود بود، و آنان معمولاً درگیر مطالعات سیاستگذاری مهم نمی‌شدند.

در سال ۱۹۸۰ زمانی که ده کمیسیون تخصصی^۳ برای اجرای مطالعات مهم سیاستگذاری در زمینه‌های مختلف تأسیس شدند از کمک‌های حرفه‌ای استادان مرکز پژوهش‌ها به‌خوبی برخوردار گردیدند، اما آن‌ها از منابع کمکی دیگری نیز بهره‌مند بودند. امتیاز رقابتی ما این بود که به‌سرعت قابل دسترس بودیم، در موضوعات مختلف تخصص داشتیم، از نزدیک با کار پارلمان آشنا بودیم و برای عرضه خدمات پولی دریافت نمی‌کردیم. اما آخرین امتیازمان تیغ دو لبه بود: مشاوران خارج از پارلمان بابت خدمات خود پول دریافت می‌کردند. (ارزان بی‌علت و گران با حکمت). به‌علاوه، کارشناسان ما جوان بودند و ناچار بودند با پژوهشگران مجرب رقابت کنند. یک گروه مطالعاتی به کمیسیون‌های تخصصی کمک می‌کرد که یک نفر از آنان مدیر مطالعات بود و بقیه اعضای گروه به وی گزارش می‌دادند، پژوهشگران مرکز باید با گروه همکاری می‌کردند و در بعضی موارد به‌عنوان مدیر مطالعات گروه منصوب می‌شدند. گروه مطالعاتی کمیسیون‌های تخصصی متشکل از کارشناسان مرکز پژوهش‌ها یا مشاوران خارج از مرکز یا ترکیبی از هر دو بود.

اولین تجربه کار مرکز پژوهش‌ها در کمیسیون‌ها، شالوده محکمی را برای کار آینده مرکز در کمیسیون‌ها پایه‌گذاری کرد. این تجربه باعث شد مهارت و دانش کارشناسان مرکز در زمینه‌های تخصصی مورد نیاز کمیسیون‌ها و نمایندگان افزایش یابد و در پارلمان شناخته شود. بسیاری از آن کارشناسان هم‌چنان در مرکز پژوهش‌ها باقی مانده و ترکیب ارزشمندی را از متخصصان و اعضای جدید برای ما به ارمغان آورده‌اند.

در نتیجه، حال می‌توانیم متخصصان موضوعی مورد نیاز تقریباً همه کمیسیون‌های تخصصی هر دو مجلس پارلمان را تأمین کنیم. مرکز پژوهش‌ها در حال حاضر در تمامی زمینه‌های موضوعی مهم، از هسته‌ای از متخصصان مجرب برخوردار است. حتی به جای

1. Research Branch

2. Procedures and Organization Committee

3. Special Committees

رسیده‌ایم که به‌منظور تقویت نیروی کارشناسی مرکز برای اجرای مطالعات ویژه در کمیسیون، متخصصانی خارج از مرکز را به‌صورت موقت به‌کار می‌گیریم. اغلب این ما هستیم که به کمیسیون توصیه می‌کنیم با کدام متخصصان قرارداد بسته شود، دفتر کار و دستیاران‌شان را مشخص و آن‌ها را با پژوهشگران مرکز هماهنگ می‌کنیم.

در سال ۱۹۷۴ مرکز پژوهش‌ها به ۹ کمیسیون دائمی^۱ و تخصصی کمک می‌کرد. در حال حاضر به ۲۹ کمیسیون دائمی، ۱۲ کمیته فرعی^۲ و ۳ کمیسیون اختصاصی (در مجموع ۴۴ کمیسیون) در هر دو مجلس خدمت می‌کنیم. تقریباً نیروی کار تمام کارشناسان موجود در مرکز پژوهش‌ها به یک یا چند کمیسیون اختصاص یافته است. آن‌ها به‌صورت فردی یا در گروه‌های ۲ یا ۳ نفری با تخصص‌های چند رشته‌ای به کمیته‌ها خدمات عرضه می‌کنند. همزمان، به نمایندگان منفرد یا انجمن‌های پارلمانی نیز خدمت، و در فعالیت‌های انتشاراتی مرکز نیز همکاری می‌کنند. ما از یک گروه متخصص، متشکل از ۷۰ نفر برخورداریم که کمیته‌های فرعی با توجه به نیازهای متغیر خود می‌توانند از آن‌ها کمک بگیرند.

مزایای کار در کمیسیون

بخش اعظم کار خطیر پارلمان در کمیسیون‌ها انجام می‌شود. کمیسیون‌ها در اجرای مأموریت‌های پارلمان نقشی حیاتی به عهده دارند. کارهای کمیسیون عبارتند از: تعیین سیاست‌ها، مطالعات عمیق موضوعی، نظارت بر دستگاه‌ها، کنترل هزینه دستگاه‌ها، و قانونگذاری، یعنی هر آنچه که دغدغه مرکز پژوهش‌های پارلمان است.

هرگونه تصمیم‌گیری برای گسترش تشکیلات مرکز پژوهش‌ها، باید منوط به افزایش حضور در کمیسیون‌ها باشد. در کانادا، کار در کمیسیون به‌کندی آغاز شد، ولی به‌سرعت گسترش یافت. این سرعت طبیعی بود زیرا از روند همکاری مرکز با کمیسیون‌ها درباره تدوین سیاست‌ها و سایر امور ناشی می‌شد. مرکز پژوهش‌های پارلمان کانادا برای ارائه این‌گونه خدمات از کارکنان آموزش‌دیده و دانشور بهره می‌برد.

مناقشه‌برانگیزترین کارهای مرکز پژوهش‌ها در پارلمان عبارتند از: پیشنهاد موضوع‌های مطالعاتی، تهیه گزارش مربوط به سابقه موضوع؛^۳ گزارش‌های کارشناسی موردی؛^۴

1. Standing Committees

2. Sub Committee

3. Background Papers

4. Issue Papers

گزارش‌های چند گزینه‌ای؛ توصیه‌ی احضار و شهادت شاهدان؛ اطلاع‌رسانی و تهیه‌ی گزارش‌های توجیهی^۱ درباره‌ی موضوعات معین برای اعضای کمیسیون؛ تهیه‌ی مطلب برای سؤالاتی که نمایندگان عضو کمیسیون باید در جلسات پارلمان طرح کنند و در بعضی موارد، طرح سؤال از شاهدان فنی در کمیسیون. از همه مهم‌تر، تهیه‌ی پیش‌نویس گزارش سیاست‌ها و موضوع‌های قانونگذاری است که می‌تواند بر مذاکرات آثار مهمی برجای گذارد.

حضور در کمیسیون باعث می‌شود فرصت کار تنگاتنگ با نمایندگان فعال ایجاد شود و به این ترتیب حضور مرکز پژوهش‌ها به صورت قابل ملاحظه‌ای چشمگیر می‌شود. پژوهشگران شما، «محصول» شما هستند. نمایندگان از طریق تماس شخصی در کمیسیون، آنان را می‌شناسند. پژوهشگران با نمایندگانی که می‌توانند مشاور استخدام کنند، تماس شخصی کم‌تری دارند و بیش‌تر تماس آنان از طریق مشاوران انجام می‌شود. در حالی که در کمیسیون، به صورت مستقیم با نمایندگان کار می‌کنید.

کار در کمیسیون باعث افزایش دانش، قابلیت‌ها و مهارت‌های پژوهشگران می‌شود. آن‌ها می‌توانند از تجرّ خود در زمینه‌های سیاستگذاری استفاده کنند و آن را گسترش دهند. سر ریز دانش و مهارتی که کارشناسان مرکز پژوهش‌ها در کمیسیون‌ها به دست می‌آورند، می‌تواند در جریان کار با سایر بخش‌های پارلمان از جمله نمایندگان، انجمن‌ها، و انتشارات نیز جاری شود (و برعکس).

حضور در کمیسیون ضامن جذب و نگهداری زنده‌ترین کارکنان شماسست، زیرا آنان را همواره درگیر کار کمیسیون می‌کند. آن‌ها از رئیس کمیسیون^۲ دستور می‌گیرند و برای اجرای کارهایشان در کمیسیون خودمختاری قابل ملاحظه‌ای دارند که قدر آن را می‌دانند. چنانچه کمیسیونی که کار را در آن آغاز کرده‌اید تا به حال نتوانسته است به پارلمان کمک مؤثری کند، حضور شما می‌تواند نقش کمکی کمیسیون به پارلمان را بهبود بخشد. پژوهش درست در ارتقای نقش کمیسیون‌ها در پارلمان بسیار مؤثر است. سرمایه‌گذاری در پژوهش، پربازده‌ترین تصمیم برای بهبود قابلیت‌های کمیسیون و پارلمان است.

کاهش هزینه: عرضه‌ی خدمات پژوهشی چند منظوره‌ی متمرکز به طیفی از کاربران، اعم از نمایندگان منفرد، کمیسیون‌ها و انجمن‌های پارلمانی، بسیار ارزانتر از عرضه‌ی جداگانه‌ی خدمات در هر یک از عرصه‌های فوق است.

1. Breifing
2. Chairperson

حافظه سازمانی: کارکنان پارلمان حافظ دانش و تجربه‌ای هستند که طی سال‌ها کار در پارلمان انباشته می‌شود. این موضوع در همه بخش‌های پارلمان مهم است، اما در کمیسیون‌ها که چرخش اعضا بسیار زیاد است، حافظه سازمانی اهمیت بیشتری دارد و باعث می‌شود نمایندگان به پژوهشگران حافظ این دانش وابسته شوند. اگر شما در کمیسیون کار نکنید، کسان دیگری در آنجا کار خواهند کرد (با هم اکنون کار می‌کنند) و آن‌ها کار را به مرکز پژوهش‌ها ارجاع می‌دهند. به این ترتیب پژوهشگران شما به صورت غیرمستقیم برای کمیسیون کار می‌کنند بدون آن که کمک شما به چشم آید و اهمیت کمک مستقیم برای نمایندگان مشخص شود.

برخی گزینه‌های کمک به کمیسیون

- ۱. حفظ وضع موجود:** در این روش، مرکز پژوهش‌ها همان‌گونه که به هر نماینده منفرد اطلاعات می‌دهد، به درخواست‌های پژوهشی کمیسیون‌ها پاسخ می‌گوید. هیچ تقسیم کار ویژه‌ای میان پژوهشگران برای پاسخگویی به نیازهای کمیسیون‌ها انجام نمی‌شود. پژوهشگران گزارش‌های وضع موجود، گزارش‌های کارشناسی موردی، گزارش‌های چند پیشنهادی و فهرست شاهدان را برای کمیسیون تدارک می‌بینند و به هر نوع درخواست پژوهشی دیگر آن پاسخ می‌گویند. در این روش هر چند که فشاری به امکانات مالی و انسانی مرکز وارد نمی‌شود، اما کمکی هم به پیشرفت برنامه در حال تکوین مساعدت به رفع نیازهای کمیسیون‌ها نمی‌شود و مرکز نیز از مزایای کار در کمیسیون محروم می‌شود.
- ۲. مأموریت:** در این روش، نیروی یک متخصص موضوعی، منحصراً برای یک کار مطالعاتی معین در کمیسیون اختصاص می‌یابد. موقعیت او شبیه مشاوران و متخصصان قرارداد موقت است که کمیسیون استخدام می‌کند. وی گاهی تنها عضو پژوهشگر در کمیسیون است یا عضوی از یک گروه پژوهشگران که به کمیسیون کمک می‌کنند. این پژوهشگر در دوران مأموریت خود فقط برای کمیسیون کار می‌کند و مرکز پژوهش‌ها وظیفه دیگری به او محول نمی‌کند. با توجه به این که مرکز در این دوره از خدمات چنین پژوهشگرانی محروم است و نیز با توجه به این که معمولاً دوره مطالعات از زمان پیش‌بینی شده بیش‌تر طول می‌کشد، مدیریت منابع انسانی برای مرکز دشوار می‌شود.
- ۳. کمک دائمی:** در این روش که مرکز پژوهش‌های پارلمانی اتاوا به آن عمل می‌کند، مرکز پژوهش‌ها با اختصاص گروهی از نیروهای متخصص موضوعی، به نیازهای پژوهشی

کمیسیون‌ها پاسخ کامل می‌دهد. نیروی یک پژوهشگر منفرد یا یک گروه چند رشته‌ای متشکل از متخصصان موضوعی مختلف، برای خدمت به یک کمیسیون اختصاص می‌یابد. برای مثال در پارلمان ما، یک نفر جرم‌شناس و دو نفر حقوقدان در کمیسیون قضایی^۱ فعالیت می‌کنند؛ در کمیسیون صنایع یک نفر اقتصاددان، یک نفر حقوقدان و یک نفر دانشمند به کمیسیون کمک می‌کنند؛ در کمیسیون بهداشت متخصصان سیاست‌های بهداشتی^۲، اقتصاد بهداشت، و پزشکی به کمیسیون کمک می‌کنند. این پژوهشگران، اگر وقت داشته باشند، هم به نیازهای پژوهشی نمایندگان منفرد پاسخ می‌گویند و هم در فعالیت‌های انتشاراتی مرکز مشارکت می‌کنند. مأموریت‌های مختلف برحسب مهلت‌ها هماهنگ می‌شود. اگر لازم باشد، سایر پژوهشگران مستقر در مرکز نیز به آن‌ها کمک می‌کنند.

۴. متخصصان قراردادی خارج از پارلمان: در این روش، مرکز پژوهش‌ها با متخصصان خارج از پارلمان قرارداد موقت منعقد می‌کند تا آن‌ها به صورت مجزا یا با همکاری نیروهایی که قبلاً مرکز به کمیسیون اختصاص داده است به آن کمک کنند. ما در پارلمان کانادا از این متخصصان برای تقویت نیروی مستقر مرکز در کمیسیون استفاده می‌کنیم. این کار باعث افزایش تجربه و عمق کارشناسی گروه می‌شود که کمیسیون‌ها در طرح‌های مطالعاتی مهم بدان نیاز مبرم دارند. مرکز پژوهش‌های پارلمانی کانادا افرادی را برای مأموریت در کمیسیون از میان متخصصان دستگاه‌های اجرایی دولت به کار می‌گیرد. هرگاه این متخصصان با پژوهشگران مرکز در کمیسیون جمع شوند بهترین نتیجه از حیث افزایش تجربه و دانش در مطالعات سیاستگذاری در حوزه‌های مختلف به دست می‌آید. بدین طریق در هزینه‌های مرکز نیز صرفه‌جویی می‌شود.

ملاحظات مهم

منابع مالی: کار در کمیسیون هزینه زیادی دارد و هرلحظه نیز افزایش می‌یابد. آیا بدون این که به تعداد کارکنان خود اضافه کرده باشید، بار کاری خود را افزایش می‌دهید؟ اگر منابع کافی نداشته باشید، کار در کمیسیون، فشار کاری را به شدت افزایش می‌دهد (مگر آن که بعضی از روش‌هایی را که در این نوشته به آن‌ها اشاره شده است به کار گیرید).

پژوهشگران مستقر در کمیسیون به چه کسی گزارش می‌دهند؟ آیا کارکنان شما در مقابل

1. Justice Committee
2. Health Policy

رئیس کمیسیون یا یکی دیگر از اعضای کمیسیون مسئول هستند؟ آیا باید به سرپرست گروه تحقیقاتی گزارش دهند؟ اگر برای رئیس کمیسیونی کار می‌کنید که از اعضای حزب طرفدار دولت است، ممکن است این تلقی ایجاد شود که پژوهشگران مرکز به جای آن که در خدمت کمیسیون باشند، جزء کارکنان رئیس کمیسیون هستند. بسیار مهم است که با همه اعضای کمیسیون (با گرایش‌های سیاسی مختلف) کار کنید و اصرار داشته باشید که رفتار بی‌طرفانه شما مشخص باشد (هر چند که رئیس کمیسیون به خاطر تعصبات حزبی به این رفتار شما نظر مساعدی نداشته باشد). چگونه مرکز پژوهش‌ها به ارجاع کارهای غیرکمیسیونی به کارکنان مستقر در کمیسیون ادامه دهد؟

تعارض منافع احتمالی: اگر درباره مطلبی همزمان برای یک نماینده و کمیسیون کار کنید، ممکن است شرایط تعارض منافع ایجاد شود. برای مثال، پژوهشگر مرکز راجع به موضوعی در دفاع از عقیده یک نماینده، گزارشی تهیه می‌کند؛ در عین حال، آن موضوع در دستور کار بررسی کمیسیونی قرار می‌گیرد که پژوهشگر مزبور در آن مأمور است. برای ما چنین اتفاقی رخ داد. کارشناس «منع حمل سلاح»^۱ ما، به درخواست یکی از نمایندگان گزارشی با عنوان «دلایلی علیه منع حمل سلاح»^۲ تهیه کرد. مرکز پژوهش‌ها بعدها او را در کمیسیونی مأمور کرد که مشغول بررسی لایحه منع حمل سلاح بود که از طرف دولت به آن کمیسیون ارجاع شده بود. پژوهشگر ما در صندلی کنار رئیس کمیسیون - جای سازمانی پژوهشگران مرکز در کمیسیون - نشسته بود. یکی از شاهدانی که به کمیسیون احضار شده بود، گزارش نامبرده را بالای سر تکان می‌داد (بدون آن که نویسنده‌اش را بشناسد) و ضمن بی‌نظیر خواندن آن، خواستار احضار نویسنده گزارش به عنوان شاهد به کمیسیون بود.

برقراری توازن در تخصیص نیروی کار در کمیسیون: چگونه اولویت‌هایمان را در کار برای یک نماینده منفرد یا کمیسیون تعیین کنیم؟ آیا باید به هر کدام که زودتر درخواست کرد پاسخ دهیم؟ اثر این کار بر سایر برنامه‌های مرکز پژوهش‌ها مانند انتشارات چیست که معمولاً کم‌ترین اولویت را دارد، ولی کمک مهمی در هدایت مجموع بار کاری مرکز پژوهش‌ها به شمار می‌رود؟

پژوهشگران مرکز به عنوان شاهد: کمیسیون‌ها تا کنون چندین بار پیشنهاد کرده‌اند که پژوهشگران مرکز پژوهش‌ها را به عنوان شاهد فنی فرا خوانند. دغدغه آن است که وقتی

1. Gun Control
2. Arguments Against Gun Control

کمیسیون نظر آن‌ها را درباره سیاستی می‌پرسد، بی‌طرفی ما به خطر می‌افتد. مسئولیت ما در کمیسیون آن است که در جایگاه مشاور حاضر شویم؛ به پژوهشگر مرکز پژوهشگرها نباید به چشم یک شاهد فنی نگاه شود. این امر درباره آن دسته از پژوهشگرانی که در کمیسیون‌های مدنظر کار نمی‌کنند نیز صادق است. پژوهشگران ما می‌توانند همان اطلاعات را در گزارش‌های توجیهی محرمانه^۱ به اعضای کمیسیون ارائه کنند. این تدبیر غیررسمی، همان مقصود ارائه اطلاعات از طرف شاهد فنی را برآورده می‌کند بدون آن‌که پژوهشگر ما را درگیر مسائلی کند که به دنبال اتخاذ سیاست معینی به وجود می‌آید. ضمناً بار دیگر بر این نکته تأکید می‌کنم که پژوهشگر مرکز پژوهش‌ها، کارشناس عضو کمیسیون به حساب می‌آید.

رقابت با مشاوران خارج از پارلمان: اگر کمیسیون مورد نظر شما، یک کارشناس داشته باشد، چگونه با او رقابت می‌کنید؟ چنانچه این کارشناس به‌عنوان مشاور قراردادی از کمیسیون مزد بگیرد، به نفع شماست. البته رقابت شدیدی پیش رو دارید. کارشناسان مرکز پژوهش‌های ما، در چنین مواردی، نسبت به رقیبانشان، فشار کار بسیار سنگینی را تحمل می‌کردند.

اعمال نفوذ: رئیس یا اعضای کمیسیون در رویه استخدام‌های قراردادی شما برای تأمین نیروی کارشناسی کمیسیون از جمله ملاحظات مهمی است که باید نسبت به آن هشیار باشید.

شروع کار

پشتیبانی کردن: ارزیابی شما از نقش فعلی کمیسیون در پارلمان چیست؟ چگونه برای کمیسیون کارمند استخدام می‌کنند؟ نیازهای کمیسیون چیست؟ آیا این نیازها برآورده می‌شود؟ آیا خدمات پژوهشی در آن انجام می‌شود؟ چنانچه در تشکیلات کمیسیون پژوهشگر دائمی وجود ندارد یا تعداد آن‌ها کم‌تر از نیاز کمیسیون است، شما می‌توانید خدمات پژوهشی را در کمیسیون راه‌اندازی یا برای بهبود آن چه که موجود است برنامه‌ریزی کنید. در آغاز باید حتماً **نیازسنجی** و اهمیت کار کمیسیون در کل پارلمان را تجزیه و تحلیل راهبردی کنید.

به حمایت چه کسانی دارید؟

آیا برای آغاز به کار در کمیسیون نیازمند حمایت رئیس کمیسیون^۲، دبیر کمیسیون^۳، یک عضو

1. In-Camera Briefings
2. Committee Chair
3. Secretary General

دولت،^۱ یا کادرهای ارشد حزبی هستید؟ طبق یک برنامه مشخص با این‌گونه اشخاص تأثیرگذار ملاقات کنید و آن‌ها را توجیه کنید که چرا کمک شما در کمیسیون ضروری است. **صرفه‌جویی:** چنان‌چه امکانات مالی و انسانی شما محدود است، خدمات را متمرکز، و از این طریق صرفه‌جویی کنید. مرکز پژوهش‌ها می‌تواند بدون جدا کردن خدمات، پژوهشگران و هزینه‌ها، به کمیسیون‌ها، نمایندگان منفرد و انجمن‌های پارلمانی کمک کند.

کمیسیون‌های در حال شکل‌گیری: بهترین موقعیت برای شروع کار مرکز پژوهش‌ها زمان شکل‌گیری کمیسیون‌هاست. چنان‌چه این کمیسیون‌ها تازه دارند نقش و قلمرو کاری خود را تعریف می‌کنند، بهترین فرصت است که پیشنهاد کمک پژوهشی از همان آغاز به آن‌ها تسلیم شود. احتمالاً این کمیسیون‌ها کارمند دائمی ندارند یا فقط از یک مدیر اداری (دبیر)^۲ برخوردارند. در پارلمان کانادا ما با چنین نمونه‌ای روبه‌رو شدیم (به بخش «تاریخچه» این نوشته مراجعه کنید). هر اندازه که کار کمیسیون گسترش یافت و پیچیده‌تر شد، نیاز به کارکنان متخصص آشکارتر شد و این چنین بود که اهمیت حضور ما نمایان شد و نیاز به متخصصان خارج از پارلمان، احساس نشد.

افزایش تدریجی نیروی کمکی: اکثر کمیسیون‌هایی که در مراحل اولیه تکوین هستند، به امکانات زیادی نیاز ندارند و احتمالاً مرکز پژوهش‌ها فقط باید به کاری که تاکنون انجام می‌داده قدری بیفزاید. به این ترتیب، مرکز پژوهش‌ها مجال می‌یابد که بودجه مورد نیاز خود را به تدریج افزایش دهد. آن‌چه که اهمیت اساسی دارد، اولین قدم و کمک به کمیسیون از همان آغاز کار و رشد تدریجی همگام با آن است.

پیشنهاد تهیه گزارش‌های کارشناسی موردی و چند گزینه‌ای

از موضوعاتی که کمیسیون‌ها در دستور کار دارند. به‌عنوان نقطه شروعی برای ارائه خدمات اضافی به کمیسیون‌ها استفاده کنید تا نقش خود را برای آن‌ها مشخص‌تر کنید. **طرح مقدماتی:**^۳ برای دو یا سه شغل موقت پژوهشگری به‌منظور کمک به دو یا سه کمیسیون تقاضای اعتبار کنید. یکی از وظایف مهم پارلمان‌ها نظارت مالی^۴ است بنابراین

1. Government
2. Secretary(Clerk)
3. Pilot Project
4. Fiscal Oversight

اجرای طرح پایلوت در کمیسیون بودجه یا کمیسیون‌هایی از نوع حسابرسی عمومی^۱ مثال مناسبی است. برای آن که احتمال موفقیت خود را زیاد کنید، بهترین پژوهشگران را برای کار در کمیسیون اختصاص دهید.

در بسیاری از کمیسیون‌ها رایج است که منشی، نقش پژوهشگر را برعهده بگیرد و ضمن پاسخگویی به هر نیاز پژوهشی کمیسیون، گزارش‌های آن را نیز تهیه کند. اما معمولاً این کار از عهده منشی کمیسیون خارج است. شما می‌توانید خدمات خود را به شخص منشی ارائه کنید یا پیشنهاد مشارکت در انجام بخش‌هایی از تحقیقات را به وی بدهید. حمایت پژوهشی از منشیان باعث می‌شود از فشار کار آن‌ها کاسته شود و کارکنان پژوهشی بتوانند گزارش‌های عمیق و با کیفیتی تهیه کنند که تأثیر بیش‌تری برجای می‌گذارد. بعضی از منشیان کمیسیون ممکن است فکر کنند که پژوهشگران ما امنیت شغلی و ارتباطات آن‌ها را با نمایندگان عضو کمیسیون به خطر می‌اندازند. باید به آن‌ها اطمینان داد که نقش آن‌ها و پژوهشگران مکمل یکدیگر است. بنابراین، برای پرهیز از جنگ‌های تنازع بقا - که برای کار شما در کمیسیون زیان‌بخش است - لازم است نقش منشی و پژوهشگر کمیسیون به‌خوبی تبیین و تفکیک شود.

مشاوران قرارداد موقت: در مواردی که کمیسیون از خدمات مشاوران قراردادی خارج از پارلمان کمک می‌گیرد از هر فرصتی برای معرفی کارشناسان مرکز پژوهش‌ها به کمیسیون استفاده کنید و به آن‌ها یادآوری کنید که استفاده از کارشناسان مرکز پژوهش‌ها به‌عنوان پژوهشگر کمیسیون به دو دلیل مقرون به صرفه است، نخست به دلیل هزینه (با توجه به دستمزد ساعتی و هزینه اضافی مشاوران خارج از پارلمان) و دوم به دلیل آن‌که این پژوهشگران، حافظه سازمانی خدمات پژوهشی پارلمان را با خود حمل می‌کنند. شاید پژوهشگران شما در آغاز مکمل مشاوران قراردادی باشند، اما سرانجام جایگزین آن‌ها می‌شوند.

از مستندات و پیشنهادات حمایتی همکاران خود در سایر حوزه‌های قضایی^۲ که کارشناسان خود را برای کمک به کمیسیون می‌فرستند برای اقناع کمیسیون به دریافت کمک از مرکز پژوهش‌ها، استفاده کنید.

1. public accounts – type committee
2. Jurisdiction

توصیه‌های عملی: کار با امکانات محدود

اگر بودجه شما محدود است می‌توانید:

- در آغاز فقط برای یک یا دو کمیسیون کار کنید.
- نوع کمک‌هایتان را محدود کنید، برای مثال به‌جای آن که کارشناسان خود را پایبند کمیسیون کنید، به آن‌ها بگویید برای کمیسیون گزارش تحقیقاتی^۱ تهیه کنند یا سایر مطالعات را انجام دهند. هر چند شما بدین طریق نمی‌توانید نیروی پژوهشی مورد نیاز کمیسیون را تأمین کنید، ولی این کار می‌تواند فتح باب خوبی باشد.

از این کارها اجتناب کنید (اگر می‌توانید)

- یادداشت‌برداری از جلسات
- پیش‌بینی تشریفات اداری دعوت از شاهدان (به استثناء پیشنهاد احضار شاهدان به کمیسیون و توجیه پیش‌بینی آنان از مضمون جلسات که از وظایف اصلی پژوهشگران به‌شمار می‌رود)
- سازماندهی جلسات
- سازماندهی سفرها
- انجام مکاتبات رئیس کمیسیون
- ظاهر شدن در نقش دستیار شخصی رئیس کمیسیون

سایر منابع کمکی

زمانی که کار پژوهشگر در کمیسیون خیلی سنگین است، برای پیشبرد یک مطالعه خاص می‌توانید از منابع کمکی زیر استفاده کنید:

- مشاوران نماینده می‌توانند به گروه تحقیقاتی ملحق شوند
- کارکنان بخش‌های دیگر پارلمان (مشاور حقوقی، یا دبیر کمیسیون) به تناسب تخصص‌هایشان
- مشاوران خارج از پارلمان: شما آن‌ها را برای کمک به خود استخدام می‌کنید، کمیسیون دستمزد آن‌ها را می‌پردازد، دیگر چه می‌خواهید! اما این خطر وجود دارد که

کمیسیون از آن‌ها راضی باشد و آن‌ها را جایگزین شما کند.

● مأمور به خدمت شدن کارشناسان دولت برای کمک به کمیسیون: مرکز پژوهش‌های پارلمان ما از این همکاری‌ها به‌خوبی استفاده کرده است. آن‌ها معمولاً متخصصان زنده‌ای هستند. البته ممکن است شرایط برخورد منافع نیز پیش بیاید. کارکنان دولت معمولاً می‌خواهند حرف دولت را پیش ببرند. اما بر این تضاد منافع می‌توان به‌راحتی غلبه کرد. شما باید یاد بگیرید چگونه با آن‌ها کار کنید که برخوردی پیش نیاید، برای مثال آن‌ها را از حضور در جلسه‌ای که کمیسیون درباره‌ی اتخاذ یک سیاست یا توصیه بحث می‌کند محروم کنید یا آن‌ها را از شرکت در تنظیم گزارش نهایی حذف نمایید. مهم است که اصل تفکیک قوه قانونگذاری از قوه مجریه رعایت شود.

سایر ملاحظات

پژوهشگران مرکز پژوهش‌ها باید شأن خود را - که ناشی از نقش اصلی آن‌ها در کمیسیون است - همواره حفظ کنند. ممکن است در کمیسیون یک پست رسمی یا غیررسمی به نام هماهنگ کننده یا مدیر پژوهشی وجود داشته باشد. ممکن است میان دبیر کمیسیون و بقیه کارکنان آن برای جلب توجه رئیس کمیسیون رقابت وجود داشته باشد. پژوهشگران مرکز پژوهش‌ها هرگز نباید اجازه دهند مسائل شخصی، اختلاف نظر، یا جنگ‌های تنازع بقا میان آن‌ها با سایر کارکنان، برای کمیسیون و رئیس آن مسأله‌ساز شود.

بیش از ظرفیت خود کار نکنید

کاری را که نمی‌توانید انجام دهید، برعهده نگیرید. هر کسی را نمی‌توان به کمیسیون فرستاد، بنابراین مطمئن شوید که پژوهشگر مناسب کار در کمیسیون را به آن‌جا می‌فرستید. از زنده‌ترین پژوهشگران خود استفاده کنید. اگر در اولین تجربه موفق نباشید، اقبال دیگری نخواهید داشت.

در حد توانایی و مایه خود، کار تقبل کنید؛ سعی نکنید هر کاری را انجام دهید؛ بگذارید دیگران نیز وظایف خود را انجام دهند و با مشاوران شخصی نمایندگان، دستیار رئیس کمیسیون و دبیر کمیسیون همکاری کنید.

مهارت‌های الزامی برای کار در کمیسیون

از ده تن از زبده‌ترین پژوهشگران ارشد مرکز پژوهش‌های پارلمان کانادا که سابقه کار زیادی در کمیسیون‌ها داشتند پرسیده شد که به نظر آن‌ها مهارت‌های لازم برای کار با کمیسیون‌ها چیست؟ آن‌ها ویژگی‌های زیر را که در کلیه جنبه‌های کار پژوهش پارلمانی لازم است، ولی برای کار در کمیسیون اهمیت ویژه‌ای دارد بدین شرح برشمردند:

- تسلط کامل در رشته تخصصی
- مهارت در نگارش تحلیلی
- زبده‌گی در عملکرد بی‌طرفانه
- توانایی تلفیق سریع حجم زیادی از اطلاعات در مسائل پیچیده
- توانایی تفکر سریع و دقیق و قابلیت انتقال بی‌درنگ اطلاعات و توصیه‌ها در گفتار و

نوشتار

اما مهارت‌های زیر به‌طور خاص مربوط به کار در کمیسیون است:

- پل زدن میان برداشت‌ها و عقاید ناهمگون؛ یافتن رشته‌های مشترک و بینابینی میان برداشت‌های متباین؛ آگاهی از تنوع چشم‌اندازهای سیاسی و غیره که به رویکردهای مختلف نسبت به موضوعات تحت بررسی منجر می‌شود؛ حساسیت نسبت به ترکیب سیاسی هر مباحثه

- نسبت به تکاپو و مقصدی که کمیسیون به سوی آن روان است حساس باشید و آن را ردیابی کنید (اغلب پیش از آن که خود کمیسیون بدان آگاه باشد)؛ سعی کنید برای پی‌بردن به مسیر بحث و فضای سیاسی کمیسیون، فکرها را بخوانید

- برنامه‌ریزی راهبردی^۱ برای سازماندهی برنامه کار و گزارش کمیسیون
- شکیبایی لازم برای کار آرام در یک محیط پر تنش و به‌شدت سیاسی
- مردم‌داری و سیاست برای کار تنگاتنگ با نمایندگان دارای گرایش‌های سیاسی گوناگون

- ایجاد اعتماد
- همکاری یا هماهنگی به‌عنوان عضوی از گروه (دبیر، رئیس، کارکنان نمایندگان، کارکنان بخش پشتیبانی، انتشارات، ...)

- همه کنشگران را بشناسید - اعم از سیاسی، دولتی و غیردولتی - و نقش و تأثیرشان را در نظر بگیرید
- استقلال‌تان را در محیطی که دائماً متغیر است و اولویت‌ها مدام جابه‌جا می‌شوند حفظ کنید
- تیزبینی و عقل سلیم (برای مثال، تشخیص به‌موقع در مداخله یا کنار کشیدن از یک بحث)

- کاربرد مهارت‌های مفهومی و تحلیلی در محیطی شفاهی
- آشکارسازی نظرات نمایندگان به شیوه‌ای غیرخصوصی‌آمیز
- حدس‌زدن نیازهای نمایندگان
- انجام همزمان چند مأموریت^۱

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی